

Lavanda bulgărească – foarte apreciată pe piața internațională a parfumurilor

Автор(и): доц. д-р Иван Янчев, Аграрен Университет

Дата: 01.08.2015 Брой: 8/2015

În ultimii ani, lavanda s-a impus ca principala cultură de uleiuri esențiale în Bulgaria. Inflorescențele conțin ulei esențial, care este utilizat pe scară largă în industria de parfumerie și cosmetice. Datorită aromei sale plăcute și specifice, aceasta pătrunde din ce în ce mai mult în viața de zi cu zi a oamenilor.

Bulgaria este unul dintre locurile din lume în care lavanda găsește cele mai favorabile condiții de cultivare. Productivitatea sa ridicată este combinată cu o calitate superioară a uleiului. În cadrul industriei internaționale de parfumerie, aceasta este cunoscută sub denumirea de lavandă bulgărească sau ulei de lavandă bulgăresc. Datorită rentabilității sale ridicate, ca plantație permanentă fără cerințe speciale de tăiere și fără boli cu importanță economică, lavanda atrage

rapid atenția persoanelor din diverse profesii care doresc să o cultive în timpul liber pentru a-și îmbunătăți nivelul de trai.

Eficiența economică ridicată, generând un profit de 500–600 leva pe decar, este motivația pentru înființarea plantațiilor de lavandă. Anterior ignorată printre culturile strategice și relegată pe locul secund în regiunile submontane, astăzi este cultivată atât în câmpie, cât și în Dobrogea. Solurile fertile și soiurile bulgărești de înaltă calitate fac posibilă valorificarea la maximum a potențialului productiv al lavandei și au generat un interes considerabil pentru cultivarea acesteia.

Lavanda este o plantă mediteraneană. În stare sălbatică, aceasta se regăsește în părțile sudice ale Europei, Africa de Nord și în unele regiuni ale Peninsulei Arabice. Caracteristicile sale biologice sunt demonstrate de faptul că poate fi cultivată în diverse condiții pedoclimatice și în zone cu altitudini cuprinse între 0 și 1000 m.

Lavanda este o plantă termofilă și, în același timp, rezistentă la frig. Afinitatea sa pentru căldură este asociată cu fazele de înmugurire și înflorire, când temperaturile ridicate de 40–50 de grade la soare sporesc sinteza uleiului, în timp ce în stare de repaus, în lunile reci, tufișurile rezistă la temperaturi până la minus 30 de grade, ceea ce face din lavandă o cultură unică, cu randament ridicat și calitate superioară în condițiile climatice unice ale Bulgariei. Lavanda este o plantă meliferă, iar albina este principalul său polenizator, ceea ce are un impact asupra propagării sale vegetative, și anume prin înrădăcinarea butașilor proveniți de la soiuri autentice bulgărești. Oricine a citit sau i s-a povestit despre oportunitățile oferite de lavandă se întreabă ce este necesar pentru a înființa o mică plantație de lavandă de 5, 10 sau 15 de decare? Răspunsul este că aceștia trebuie să dețină sau să închirieze suprafața respectivă pentru aproximativ zece ani, în astfel de dimensiuni. Parcelele trebuie să fie pe teren plat sau în pantă, să nu rețină apa, să fie de tipurile de sol mai întunecate și să nu se abată de la parametrii normali, cum ar fi salinitatea, aciditatea etc. – pentru aceasta, este necesară consultarea unui specialist. Ceea ce poate face oricine este să curețe terenul de tufișuri, pietre, copaci și alte impurități inerte, să niveleze zona și să-l are de două ori – prima dată la o adâncime de 20–25 cm și a doua oară la 30–35 cm. După prima arătură, se efectuează fertilizarea de bază cu îngrășăminte fosfatice și potasice în proporție de aproximativ 50, respectiv 20 kg/decar. Până la plantare, parcelele sunt menținute fără buruieni prin cultivare sau discuit, în funcție de umiditatea acestora.

Dintre cele șapte soiuri bulgărești, majoritatea plantațiilor sunt înființate cu Sevastopolis, Drujba și lubileina datorită plasticității lor și a calității superioare a uleiului. Materialul săditor trebuie furnizat de un producător certificat care garantează autenticitatea soiului și puritatea acestuia. Pentru o mai mare siguranță, exprimați dorința de a inspecta plantația-mamă a producătorului respectiv și, pe baza dimensiunii și stării acesteia, evaluați capacitatea acestuia. De la un tufiș-mamă se pot obține 150 de butași de calitate, iar pentru un decar de plantație sunt necesari 2000 de butași înrădăcinați. Pentru a face comerț cu material săditor, producătorul trebuie să producă de la 300.000 la 400.000 de butași pentru suprafețe de 150–200 de decare, respectiv, ceea ce

înseamnă că este obligatoriu să aibă aproximativ 3000 de tufișe-mamă tăiate, cu lăstari de doar un an. Acestea sunt capacitățile potențiale ale producătorilor individuali de dimensiuni medii.

Materialul săditor standard trebuie să îndeplinească următoarele cerințe în conformitate cu BDS (Standardul de Stat Bulgar): înălțimea părții aeriene nu mai mică de 10 cm, lungimea sistemului radicular nu mai mică de 8 cm, grosimea gâtului rădăcinii convențional nu mai mică de 4 mm, iar numărul ramurilor părții aeriene nu mai mic de 2.

Comerțul cu material săditor se desfășoară în octombrie și noiembrie sub formă de mănunchiuri a câte 50 de plante fiecare. Puieții achiziționați mai devreme trebuie deslegați și așezați liber într-un șanț adânc, care este apoi acoperit cu pământ și ușor compactat. Noiembrie și decembrie sunt lunile cele mai favorabile pentru plantarea în câmp. Transplantarea se face cel mai adesea manual, folosind unelte de plantare numite "săbii", utilizate în silvicultură pentru împădurire. Acestea sunt tuburi ascuțite cu un diametru de 3/4", echipate cu o scară și un mâner. Pe suprafețe mai mari și plate, se poate folosi un transplantor pentru ardei. Pentru plantarea manuală, câmpul este pre-marcă cu un cultivator la un spațiu între rânduri de 140 cm, care este spațiul acceptat pentru cultivarea lavandei și este un multiplu al spațiului universal între rânduri de 70 cm, utilizat pentru majoritatea mașinilor. Acest lucru permite ca săpălirea în primul și al doilea an să fie efectuată cu cultivate pentru floarea-soarelui și porumb fără re poziționarea elementelor de lucru.

În câmpurile de lavandă este, de asemenea, foarte convenabil să se folosească UNLM – mașina universală montată pentru livezi, cu care se pot efectua operațiuni de adunare și desfacere a mușuroaielor în plantații. Spațiul între plante pe rând este de 30 cm, asigurând 2000 de plante pe decar. Adâncimea de plantare este cel mai adesea până la începutul primei ramificații, sau plantele sunt adunate cu pământ până în acel punct dacă au fost plantate mai superficial, sau după două săptămâni dacă solul se tasază. Calitatea plantării este legată de lunile reci care urmează, în care, pe de o parte, trebuie prevenită înghețarea și, pe de altă parte, trebuie evitat riscul de ridicare prin îngheț-dezgeț, care are consecințe mult mai negative. Lavanda este o plantă care nu suportă transplantarea, iar grija pentru asigurarea numărului specificat de plante este acordată în primul și parțial în al doilea an, deoarece transplantarea ulterioară duce la suprimarea plantelor mai tinere de către rădăcinile celor mai vechi și nu are efect economic. Materialul săditor reprezintă plante în stare de repaus în momentul achiziției și după transplantarea în câmpul principal, stare în care acestea rămân până la începutul primăverii următoare. Trezirea plantelor are loc când temperaturile cresc de la 0 la 2–3°C, dar aceasta este mai pronunțată atunci când se ating 7–8°C, care este un interval de temperatură caracteristic culturilor de primăvară timpurie. Lavanda este o plantă foarte sensibilă la temperatură; când aceasta scade sub zero, intră în repaus forțat și, invers, își reia creșterea atunci când temperaturile cresc. Acest fenomen se poate produce de mai multe ori toamna, primăvara și adesea iarna, când există riscul unor consecințe negative, deși minore.

Lavanda nu suportă excesul de umiditate, prin urmare zonele joase trebuie drenate. La începutul primăverii, îngrijirea principală pentru lavandă constă în protejarea câmpurilor împotriva buruienilor, față de care este foarte sensibilă.

Studiile legate de fertilizarea lavandei au stabilit că o singură aplicare de 30 kg/decar de azotat de amoniu și 50 kg/decar de superfosfat triplu la începutul primăverii satisface pe deplin plantele și garantează o recoltă de flori de la 500 la 650 de kilograme pe decar. Deja în primul sezon de vegetație în câmpul permanent, lavanda începe să înflorească. Pentru o mai bună formare a tufișurilor tinere, la începutul înfloririi inflorescențele sunt îndepărtate cu o coasă sau cu o mașină de tuns iarba cu sârmă de nailon motorizată. Recoltarea inflorescențelor în primul an nu este profitabilă, dar o mică parte din acestea poate fi distilată într-o distilerie pentru a vă familiariza cu procesul de cosire, transport și parțial cu calitatea uleiului.

În funcție de soi și de regiunea în care este cultivată lavanda, înflorirea începe în ultima decadă a lunii iunie și continuă până la sfârșitul lunii iulie. În regiunile mai calde, cu altitudine mai mică, începe mai devreme, iar în locațiile mai înalte – mai târziu. Cercetările pe termen lung au stabilit că conținutul de ulei esențial variază în diferitele faze ale înfloririi, precum și în diferite momente ale zilei. Studiile efectuate asupra dinamicii înfloririi și acumulării uleiului esențial în floare oferă temeuri pentru următoarele concluzii practice:

- Tendința generală în acumularea uleiului esențial în florile de lavandă este creșterea conținutului său pe măsură ce progresează creșterea. Momentul cel mai favorabil pentru recoltare este în faza de înflorire – la 75 până la 100% înflorire. Recoltarea întârziată, efectuată după 100% înflorire, chiar și puțin după aceea, nu duce la pierderi semnificative. Pe suprafețe mari, recoltarea ar trebui să înceapă deja la 50% înflorire și să fie efectuată în principal la 75–80% cu scopul de a fi finalizată până la înflorirea completă, dar să nu dureze mai mult de 20–25 de zile.
- Acetatul de linalil este păstrat fără modificări semnificative de la 50% înflorire a plantelor până la sfârșitul înfloririi.
- Tendința generală a conținutului de ulei esențial în perioada de 24 de ore este creșterea acestuia în timpul zilei și scăderea noaptea.
- Recoltarea trebuie efectuată în vreme însorită și calmă. Ploaia are un efect puternic în reducerea conținutului de ulei esențial cu 20 până la 40%.
- Materia primă recoltată trebuie transportată și distilată imediat. Florile recoltate nu trebuie lăsate în saci, deoarece se supraîncălzesc și se strică ușor.
- Depozitarea poate fi efectuată fără pierderi semnificative până la 24 de ore după recoltare, atunci când florile recoltate sunt lăsate în grămezi mici pe tufișuri.
- Recoltarea poate fi efectuată manual cu o seceră, semi-mecanizat cu o mașină de tuns iarba cu sârmă, și mecanizat cu combine pentru recoltat lavandă.